

MAL-sopimus 2024-2035, hyväksyminen

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta 15.10.2024 § 133

Valmistelu ja lisätiedot Kaavoituspäällikkö Suvi Lehtoranta, p. 040 5155 183

Valtio solmii suurimpien kaupunkiseutujen kanssa maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia (MAL). Ensimmäinen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus vuosille 2021-2031 allekirjoitettiin 14.9.2021. MAL-sopimus päivitetään neljän vuoden välein.

Päivitetty MAL-sopimus vuosille 2024-2035 on nyt valmis eri osapuolten hyväksyttäväksi. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen osapuolia ovat Lahti, Heinola, Hollola, Orimattila, Asikkala, Iitti, Kärkölä ja Päijät-Hämeen liitto, sekä valtiolta Ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien sekä maankäytön yhteensovittamiselle. MAL-sopimuksella edistetään Lahden seudun kestävästä kasvusta kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä vähäpäästöistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ja siihen liittyviä investointeja, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asutokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asutokannan monipuolisuutta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti kunnianhimoisena edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, ja Lahden seutu jatkaa Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021-teemojen kehittämistä. MAL-sopimuksen toimenpiteiden tavoitteena on tukea seudun hiilineutraaliustavoitteita.

Sopimuksessa on kuvattu tavoitetilat vuodelle 2035, kehityspolut tavoitetilan saavuttamiseksi ja tarvittavat toimenpiteet vuosille 2024–2027 tavoitteisiin pääsemiseksi. Sopimus päivitetään neljän vuoden välein. Sopimukseen on sisällytetty keskeisimmät ja vaikuttavimmat

maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat toimenpiteet, jotka edellyttävät kuntien keskinäistä tai kuntien ja valtion yhteistyötä. Sopimuksen toteutumisen kannalta on tärkeää, että myös kuntien ja valtion muut kehittämistoimet tukevat sopimuksen tavoitteiden toteutumista.

Sopimus on luonteeltaan aiesopimus.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 41 kappaletta jaoteltuna seuraaviin neljään teemaan:

- Seudullinen suunnittelu ja tietopohja
- Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä,
- Asuminen ja elinympäristön laatu,
- Elinvoimainen Lahden kaupunkiseutu.

Sopimuksessa on seuraavia taloudellisesti keskeisiä Lahden kaupunkiseutua koskevia toimenpiteitä:

Valtio osoittaa yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028 valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin. Näillä yhteisrahoitteisilla hankkeilla edistetään liikenneturvallisuutta, kestävästä liikkumisesta ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50/50. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa.

Valtio avustaa Lahden seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita 5,8 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2024–2027.

Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitetyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä.

Valtio kohdentaa kaupunkiseudulle valtion tukemaa asuntotuotantoa kaupunkiseutusunnitelmassa tunnistetuille tulevaisuuden kasvualueille, keskustoihin ja kestävästä liikkumisesta kannalta hyville sijainneille.

Valtio toteuttaa valtatielle 12 Mankala-Tillola-hankkeen. Valtion osuus on korkeintaan 92 miljoonaa euroa, josta 30 miljoonaa euroa rahoitetaan MAL-sopimuksen rahoituksella. Iitin kunnan osuus on 1,6 miljoonaa euroa. Valtion rahoituksen ehtona hankkeelle on MAL-sopimuksen syntyminen. Hanke käynnistetään vuonna 2025. Lisäksi yhdessä edistetään mm. ratakäytäväselvitystä Savon oikoradan linjauksesta, esisuunnitelman laadintaa Tuuliharjan liittymästä ja Lentoradan suunnittelua.

Sopijaosapuolet sitoutuvat yhdessä edistämään sopimuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. MAL-sopimus tulee voimaan, kun kaupunkiseudun valtuustot ja valtioneuvosto ovat sen hyväksyneet ja se on kaikkien osapuolten taholta allekirjoitettu. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Oheismateriaali 1: Valmisteluryhmän ehdotus MAL-sopimukseksi
2024-2035

Esittelijä Vt. kaupunkikehitysjohtaja Timo Tarkkala

Päätösehdotus

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se esittää kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen MAL-sopimuksen 2024-2035.

Päätös Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta päätti yksimielisesti päätösehdotuksen mukaisesti.

Jakelu kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § 345
268/10.00.00/2024

Valmistelu ja lisätiedot Kaavoituspäällikkö Suvi Lehtoranta, p. 040 5155 183

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kalle Larsson

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen MAL-sopimuksen 2024-2035.

Päätös Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen MAL-sopimuksen 2024-2035.

Jakelu valtuusto